

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus V. Qualiter procedi possit contra Reum recusantem litis
contestationem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

ARTICULUS V.

Qualiter procedi possit contra Reum recusantem litem contestationem?

622. CUM contingere possit, quòd Reus per Libellum Actoris conventus, & in iudicium vocatus compareat, sed omnino recuset respondere ad libellum Actoris, adeòque etiam, post iudicis mandatum, contumaciter renuat contestari litem: quæstio est, an in dato casu ejusmodi contumacia habeatur per ordinem ad juris effectus pro lite contestata: qualiter pars legitimè citeretur, ut videat testes, & audiat jurantes, contumaciter absens, habeatur pro præsentem fictione juris, nimirum ad effectus juris, quos secum trahit litem contestatio in veritate facta: qualiter id etiam contingit, si contumaciter absens sit, etiam legitimè citatus ad audiendam sententiam, ut dicemus infra de sent. & re iudicat. Duplex in hac quæstione sententia est.

623. Prima negantium ex his fundamentis. 1. quia nullibi hoc in jure constitutum reperitur; 2. quia litem contestatio habetur pro contractu, qui non stat sine utriusque litigantis consensu; 3. quia non desunt media, illum cogendi, carcerando in pœnam contumaciæ; 4. quia contestatio litem fieri debet verbis, quæ hic desunt; 5. quia contrarium habetur c. i. ut lite non contest. ubi, cum Procurator Mariti, quem Uxor super adulterio, ad separationem thori, & restitutionem dotis, accusabat, nollet respondere libello Uxoris, contumacia ejus non fuit habita pro lite contestata; & quamvis iudices delegati, suppositâ Procuratoris contumaciâ, testes receperint, & eorum attestationses publicaverint, Pontifex tamen re intellectâ rescripsit, contumacem potuisse excommunicatione ad respondendum compelli; non autem posse in tali casu ad definitivam procedi, quia *lite non contestatâ testes fuerunt recepti*; ergo nec juris fictione contumacia, recusantis litem con-

testari, habetur, quoad juris effectus, pro lite contestata.

Deinde id etiam colligitur ex c. Accedens. 2. eod. Cum enim Archiepiscopus Tirenensis literas Apostolicas ad duos suffraganeos suos impetrasset super restitutione juris Parochialis S. Marci Venetiis; Plebanus verò S. Marci nihil respondens, ad Pontificem appellasset, dicti Delegati testes ab adversa parte productos receperunt; & Plebanum neque sic comparere volentem excommunicarunt, Archiepiscopum autem restituerunt in integrum: quo casu, ad se delato, Innocentius III. rescripsit: cum igitur *lis coram eisdem iudicibus non esset contestata*, licet iudices ipsi propter contumaciam excommunicationis fortè potuerint proferre sententiam, non tamen debuerunt super principali negotio definitivam sententiam, lite non contestatâ, proferre: *prædictas cassavimus sententias, imò cassas denunciamus, & inanes.* Unde Tirenensi Archiepiscopo dedimus in mandatis, ut Ecclesiæ S. Marci instrumenta restituit: & etiam universa, quæ hujusmodi occasione sententiæ, per se, vel per alios occupavit. Ex hoc enim casu colligitur contumaciam Plebani, recusantis respondere, non fuisse habitam pro lite contestata; sed solum dici, potuisse cogi pœnâ excommunicationis ad respondendum Actoris.

Affirmantes porrò nituntur L. de arte. 11. §. qui tacuit. 3. ff. de interrogat. in jure faciend. ubi sic habetur: qui tacuit quoque apud Prætorem, in ea causa est, ut institutâ actione in solidum conveniatur, quasi negavit se hæredem esse: nam, qui omnino non respondet, contumax est: contumaciæ autem pœnam hanc ferre debet, ut in solidum conveniatur, quemadmodum si negasset (se hæredem esse) quia Prætorem contemnere videtur. Nam ex hoc textu satis probabiliter inferitur, quòd si iussus litem contestari, non obtemperet, lis haberi debeat pro contestata. Hæc enim pœna (quòd non respondens habeatur pro confesso) non infligitur non respondentem post litem contestationem; ergo non respondentem ante litem contestationem, consequenter contumaciter recusantis litem contestari.

Ant.

Ant. prob. nam si post litis contestationem nolit respondere, contra illum præsumitur, quod ideò non respondeat, quia vel deberet loqui contra mentem; quod affert periculum infamiae; ubi convinceretur de opposito; vel fateri se debere; quod petit Adversarius.

626. Ex istis sententiis oppositis videtur eligenda distinctio inter forum Ecclesiasticum, & Civile; ac dicendum; contumaciam recusantis contestari litem *jure civili*; haberi pro lite contestata; non autem jure canonico. Prima pars rectè probatur ex dict. *L. de arate*. Nam verba illius §. *qui tacuit* (ubi dicitur positioni *respondere nolentem*; *haberi pro confesso*) non veniunt intelligenda de nolente respondere *post*, sed *ante* litem contestatam; ex ratione jam assignata, quod eo casu contra eum procedatur ex dicta præsumptione; quam exposuimus. Alterius autem partis fundamenta ex c. 1. & 2. Ut lite non contestata, rectè procedunt de jure Canonico ad intentum; quæ verò desumuntur ex primis quatuor rationibus; non obtinent. Nam:

627. Ad 1. Resp. in quantum militat contra sententiam affirmantium, de jure civili dictam contumaciam haberi pro lite contestata; negari, non haberi aliud quod super hoc in jure civili constitutum; prout constat ex *L. de arate, numer. 625*. si autem sermo sit spectato jure canonico; concedimus, quod dicitur. Ad 2. Resp. litis contestationem haberi pro contractu; sed tali; ubi jus fictione supplere potest consensum; ut in quasi contractibus. Ad 3. Resp. dato eo, quod dicitur; ex eo tamen; quod finis aliquis pluribus mediis obtineri possit; Legislatori liberum esse illud eligendum statuere, quod sibi magis opportunum ad finem Reipubl. cui præest; videtur; ex dictis autem habetur in Republica civili electum esse, ut talis contumacia haberetur pro lite contestata; non autem in Ecclesiastica; ergo: Ad 4. Resp. requiri verba vel formaliter vel æquivalenter talia; cum ergo in foro civili; non autem canonico

Tom. II.

co, in præsentī casu contumax rei silentium habeatur pro verbis in re, nolentis contestari litem; juris fictione seu dispositione; quoad effectum juris, quem trahit litis contestatio, habetur pro verbis perinde; ac si diceret, *se velle contendere*, quo fit, ut adsint verba *æquivalenter*.

ARTICULUS VI.

Quos effectus pariat litis contestatio?

628. Resp. ejus effectus esse in quadruplici classe, nimirum ex parte Judicis, Actoris, rei, & communes seu promiscuos. Primus effectus est, quod in Judice delegato perpetuetur jurisdictio, facta litis contestatione, sic, ut etiam mortuo delegante non finiatur mandatum, seu jurisdictio delegata, id, quod certum est in jure *L. Nulla. 23. C. de Procurat.* cum id etiam juxta probabiliorē contingat solā partis citatione legitimā, de quo pluribus actum est *lib. 1. de offic. Jud. deleg. tit. 29.*

629. Secundus est, quod per litis contestationem partes quasi contrahant, consequenter obligentur ad hanc instantiam, seu in ordine ad hoc judicium, quo litem contestatæ sunt; cum per voluntariam sui subjectionem; aut factam juris dispositionem Judici tali instantiæ jus quasitum cognoscendi causam; in ordine ad quam se illi contestatione litis coram ipso facta se subjecerunt; consequenter partes non possunt ab eo recedere; nisi recedens tanquam Litigator temerarius condemnari velit in omnia damna; & expensas Adversario persolvendas ex §. 1. *Instit. de pœna temerè litig. de quo V. Zoësius in L. 4. Instit. tit. 16.*

630. Tertius est, quod post litis contestationem Judex recusari non possit, nisi superveniente novā causā, ut constat ex *tit. 28. infra à num. 2900.* ratio sumitur ex præced. num. & constat ex *L. Nemo. 4. C. de jurisdic. omnium Jud. ibi:*

Y

Nemo